

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 7401/18

לפני: כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופטת י' וילנר
כבוד השופט א' שטיין

העותר: עופר אדר

נגד

המשיב: משרד הפנים – מנהל הבחירות

עתירה למתן צו על תנאי וצו ביניים

תאריך הישיבה: י"ג בחשון התשע"ט (22.10.2018)

בשם העותר: עו"ד איריס פנחס; עו"ד יונה לוי

בשם המשיב: עו"ד איתן אודי

פסק-דין (נימוקים)

השופט נ' הנדל:

1. העתירה שלפנינו מופנית כלפי פסק דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים מיום 16.10.2018 (עת"ם 24158-10-18; השופט הבכיר ש' אטרש) – אשר דחה עתירה מינהלית מטעם העותר, והותיר על כנה את החלטת מנהל הבחירות לקריית שמונה בדבר פסילת רשימת המועמדים שסימנה "יחד" (להלן: הרשימה), משום שמספר המועמדים בה אינו מגיע לרף המינימום הקבוע בסעיף 35(ב) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965 (להלן: חוק הבחירות).

2. לטענת העותר – המכהן מזה כעשור כחבר במועצת העיר קריית שמונה – לא היה מקום לפסול את הרשימה, בה נכללו ארבעה מועמדים. זאת, נוכח קיום "הבטחה

שלטונית" בדמות הודעת מנהל הבחירות לקריית שמונה מיום 21.8.2018, בה הובהר כי די ברישום ארבעה מועמדים (להלן: הודעת מנהל הבחירות). למעלה מכך, העותר סבור כי ניתן לפרש את הוראת סעיף 35(ב) לחוק הבחירות, באופן שאינו מוביל לפסילת הרשימה – ומגן על זכויות היסוד שעל הפרק, לרבות הזכות לבחור ולהיבחר, והזכות לחופש העיסוק.

מנגד, המשיב סבור כי יש לדחות את העתירה על הסף בשל שיהוי שנפל בהגשתה – 5 ימים לאחר מתן פסק הדין ו-9 ימים עובר למועד הבחירות – ומשום שאין מדובר במקרה המצדיק התערבות בהכרעתו הסופית של בית המשפט לעניינים מינהליים, לפי סעיף 42(ג) לחוק הבחירות. לגופם של דברים, המשיב טוען כי לשון סעיף 35(ב) לחוק הבחירות שוללת מכל וכל את הפרשנות שהעותר מבקש להעניק לה, וממילא אין בטעות שנפלה בהודעת מנהל הבחירות כדי להכשיר את הרשימה – ולו משום שהמנהל אינו מוסמך לאשר חריגה מהוראות החוק בעניין זה.

3. נוכח לוח הזמנים הדוחק, פסק הדין בעתירה ניתן היום, ללא נימוקים, מיד לאחר סיום הדיון. נקבע, פה אחד, כי "העתירה נדחית. נימוקים יינתנו בהמשך". הגיעה עת ההנמקה.

4. נקודת המוצא של הדיון – וכפי שיובחר מיד, גם נקודת הסיום שלו – מצויה בסעיף 35(ב) לחוק הבחירות, המורה כי:

"רשימת מועמדים תכיל שמות של זכאים להיבחר שהסכימו להכללת שמם ברשימה; מספר המועמדים לא יפחת משליש מספר חברי המועצה העומדת לבחירה ולא יהיה יותר מכפל אותו מספר; השמות יהיו מסומנים כל אחד במספר סידורי; הרשימה תפרט ביחס לכל מועמד את הפרטים שייקבעו בתקנות".

אין מחלוקת כי מספר חברי מועצת העיר קריית שמונה העומדים לבחירה הוא 13 – וכי שלישי ממספרם הוא 4.33. אין גם מחלוקת כי לא ניתן לכלול ברשימה 0.33 מועמד. אכן, העותר גורס כי במצב כזה, יש "לעגל" את המספר כלפי מטה, ולהסתפק ב-4 מועמדים – כפי שנהג בפועל. דא עקא, "גבול הפרשנות הוא גבול הלשון" (ע"א 1900/96 טלמצ'יו נ' האפוטרופוס הכללי, פ"ד נג(2) 817, 827 (1999); בג"ץ 6824/07 מנאע נ' רשות המיסים, פסקה 19 לפסק דינו של השופט ע' פוגלמן (20.12.2010)), והפרשן אינו רשאי לאמץ חלופות שאין להן עיגון בלשון החוק – שלא לדבר על חלופות העומדות בניגוד מפורש ובולט לה. זהו המצב בענייננו. החוק מורה מפורשות

כי מספר המועמדים "לא יפחת משליש מחברי המועצה העומדת לבחירה", ולא ניתן להתעלם מן הנתון הפשוט שלפנינו: הרשימה כללה רק 4 מועמדים, שהם פחות משליש מ- 13 החברים העומדים לבחירה. אין, אפוא, מנוס מן המסקנה כי הרשימה לא מילאה אחר הוראות החוק.

5. שעה שהחוק מכיל הוראה חד משמעית לגבי מספר המועמדים המינימלי, אין עוד בסיס לטענת ההבטחה המינהלית. אף אם אניח שלפנינו הבטחה כזו – למרות שהודעת מנהל הבחירות הופנתה לציבור הכללי ולא לנמענים מוגדרים (ראו, למשל, ע"א 8490/06 בדרה נ' מינהל מקרקעי ישראל, פסקה 26 (17.4.2011); יואב דותן "הבטחה מינהלית לציבור" משפט וממשל ה' 465 (2000)) – הרי שהתנאי שעניינו כי "נותן ההבטחה היה בעל סמכות חוקית לתיתה" (בג"ץ 8634/08 אלחננוב נ' משטרת ישראל, פסקה 29 (16.11.2010)) אינו מתקיים בענייננו. יש להצר, כמובן, על חוסר הדיוק בהודעת מנהל הבחירות, ולקוות כי הגורמים האמונים על ניהול הבחירות יהיו בקיאים במלאכתם. עם זאת, אין בשגיאותיהם כדי להתיר חריגה מן ההסדרים המפורשים שקבע המחוקק – הסדרים שהאחריות לעמידה בהן מוטלת, כל כולה, על המועמדים עצמם.

6. על יסוד האמור, הגענו למסקנה כי אין להתערב בהחלטות מושא העתירה הנוכחית – המשקפות את האיזון שערך המחוקק בין זכויות היסוד לבחור ולהיבחר, ובין הצורך לשמור על עקרונות יסוד מהותיים אחרים, לרבות עקרון השוויון וניהולן היעיל והתקין של מערכות הבחירות (בג"ץ 6654/98 הלפרין נ' פקידת הבחירות לעיריית הרצליה, פ"ד נב(5) 348, 363-364 (1998)).

ניתן היום, י"ג בחשון התשע"ט (22.10.2018).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט